

№ 1/2026

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

ADPI Ilmiy xabarnomasi

№ 1 2026 fevral

Jurnal 2023-yildan chop etilmoqda

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy
kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
2022-yil 25-oktyabrda
№ 045013 raqam bilan ro'yxatga olingan
ISSN 2181-4309

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi huzuridagi
Oliy attestatsiya komissiyasi
Rayosatining 2024-yil 8-maydagi
№354-sonli qarori bilan
Pedagogika fanlari bo'yicha Oliy attestatsiya
komissiyasining dissertatsiyalar asosiy ilmiy
natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar
ro'yxatiga kiritilgan.

Tahririyat manzili: 170100 Andijon shahri,
"Do'stlik" ko'chasi, 4uy, 216-xona.
Electron manzil: info@adpi.uz
Telegram: ADPI_Ilmiy_xabarnomasi
Telefon raqamlari: +998 91 484 40 90

1/1

BOSH MUHARRIR:
B.M. Rasulov- tarix fanlari doktori (DSc), professor
Mas'ul muharrir:
B.A. Sirojiddinov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor

TAHRIR KENGASHI

S.Z. Zaynobiddinov- O'zRFA akademigi
I.R. Asqarov- kimyo fanlari doktori, professor
Sh.X. Yo'lchiyev- fizika-matematika fanlari doktori, (DSc), professor
A.E. Zaynabiddinov- biologiya fanlari doktori, professor
B.X. Amanov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor
A.A. Egamberdiyev- falsafa fanlari doktori (DSc), professor
M.V. Xalimova- psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Sh.J. Yusupova - pedagogika fanlari doktori, professor
Z.E. Azimova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
M.B. Artiqova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
V.A. Qodirov- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
N.J. Abdullayeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
M.A. Tojiboyeva – filologiya fanlari doktori, professor
Sh.A. Xaitov- tarix fanlari doktori (DSc), professor
A.G. G'aniyev- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
M.K. Pozilov -biologiya fanlari doktori (DSc). professor
T.T. Kaziyeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
U.A. Usmanova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
D.T. Samatov- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
A.Xakimov- pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
M.T.Parpiyev- falsafa fanlari doktori (DSc), dotsent
A.A. Zaparov- texnika fanlari nomzodi, professor
U.A. Saliyev- tarix fanlari nomzodi, professor
M.I. Israil- filologiya fanlari doktori, professor
L.A. Muxammadjonova- falsafa fanlari nomzodi, professor
Sh.A. Xasanov - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
X.T. Komilova pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
M.Sh. Alimova - siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Q. Ibaybullayev- falsafa fanlari nomzodi, dotsent
D.T. Samatov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
O'M. Muxtarov- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
S.N. Yusupova- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
B.M. Do'monov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
E.A. Tajimirzayev- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
K.S. Karimov – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
A.A. Yuldashyev- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
M.J. Abduraxmonova - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
M.M. Muydinova- fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
J.B. Qoraboyev- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
N.T. Mo'yidinov- kimyo fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
D.A. Sobirova- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
E.B. Abdullayev- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'.Sh. G'ulomov- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
L.S. Yunusov - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
U.Sh. Uktamov - geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
M.G'. Ergasheva - tarix fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD)
N.S. Yaqubov- tarix fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD)
M.I. O'rinboev- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muharrirlar:
O.Karimov,
U.Malikova,
B. Mashrabova.

Xalikov A.A. Talabalar o'rtasida o'tkaziladigan turli reglament asosidagi futbol musobaqalarni ahamiyati	135
Abdullayev F.D. Kichik yoshdagi o'quvchilarning jismoniy mashqlarga adaptatsiyalanish jarayonining boshlanishi	140
Botirov A.A. O'zbek tili tarixiy terminlari va leksikasining davriy taraqqiyoti	145
Камалходжаева С.С. Типы межъязыковых связей: родство и контакт	148
To'rayev A.T. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni o'sish va rivojlanishiga jismoniy mashqlarni ta'sir kuchi	153

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLAR

Abduraimov Sh.N. Tarbiya fanini o'qitishda jamoada ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish uchun innovatsion texnologiyalarning qo'llashning ahamiyati	158
Jo'raev Sh.M. Falsafa fanini oqitish orqali mantiqiy tafakkurni rivojlantirish tajribasi	164
Hoshimova G.Sh. Oila va ta'lim mas'uliyati sharoitida turmush qurgan talabalarning psixologik barqarorligi	167
Botirov A.A. XX asrda o'zbek tili leksikasida ruscha o'zlashmalar: qiyosiy filologik tahlil	171

ANIQ VA TABIIY FANLAR

G'aniyev A.G. "Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (MIND MAP) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	174
Tuxtayeva M.Sh. Iqtisodiy kompetentlikni rivojlantirishda raqamli transformatsion muhitga moslashuvchan faol tajribaga asoslangan ta'limning ahamiyati	178
Aslonov X.Sh. O'quvchilarni olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish usullari va texnologiyasi	183

chunki aynan shu yondashuv har bir darsda kuyunchak, moslashtirilgan va samarali dizaynni kafolatlaydi (Rowland, 2005).

Cheklovlar: Ushbu ishda natijalar sifat-mazmuniy kuzatuvlar va nufuzli manbalar sintezi asosida berildi; keng ko'lamli eksperimental ma'lumotlar va statistik isbotlar chegaralangan. Shu bois kelgusida tasodifiy tanlovli dizaynlar, sensor va kardiometabolik kuzatuvlar, turli guruhlar bo'yicha solishtirma tahlillar tavsiya qilinadi.

Kichik yoshdagi o'quvchilarda jismoniy mashqlarga adaptatsiyaning boshlanishi uch bosqichda kechadi va bu jarayon asosan nerv-mushak boshqaruvi, idrok-harakat integratsiyasi hamda yengil-o'rtacha yuklamalarga kardiometabolik moslashuv bilan tavsiflanadi. Pedagogik jihatdan o'yin asosidagi, ko'p komponentli, xilma-xil va bosqichma-bosqich kuchaytirib boriladigan mashg'ulotlar, ijobiy ijtimoiy muhit, xavfsizlikning qat'iy ta'minlanishi hamda FITT tamoyiliga amal qilish adaptatsiyaning barqarorlashuvi va uzoq muddatli jismoniy savodxonlikning poydevorini yaratadi. O'qituvchilar uchun asosiy xulosa shuki, dastlabki haftalarda motivatsiya va koordinatsion boyitish ustuvor bo'lsin; keyingi haftalarda texnik elementlarni kontekstda qo'llash, o'yin qoidalarini murakkablashtirish va hajmi ehtiyotkor oshirish yordamida samaradorlikni mustahkamlash maqsadga muvofiq. Tizimli monitoring (RPE, ishtirok darajasi, texnik kuzatuv) va moslashtirish esa har bir o'quvchi uchun individual yo'l chizishni ta'minlaydi. Kelgusi tadqiqotlar uchun sensoriy kuzatuv texnologiyalari, psixologik iqlimni o'lchovchi vositalar va maktab dasturlarida integratsiya modellarini baholash yo'nalishlari tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Selye, H. The Stress of Life. New York: McGraw-Hill, 1956. 324.
2. Rowland, T. W. Children's Exercise Physiology. 2nd ed. Champaign, IL: Human Kinetics, 2005. 312.
3. Gallahue, D. L.; Ozmun, J. C.; Goodway, J. D. Understanding Motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults. 7th ed. New York: McGraw-Hill, 2012. 480.
4. Bompa, T. O.; Buzzichelli, C. Periodization: Theory and Methodology of Training. 6th ed. Champaign, IL: Human Kinetics, 2019. 424.
5. World Health Organization (WHO). WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. Geneva: World Health Organization, 2020. 104.

UO'K: 811.512.133'373.2

O'ZBEK TILI TARIXIY TERMINLARI VA LEKSIKASINING DAVRIY TARAQQIYOTI

<https://zenodo.org/records/18754810>

Botirov Adhamjon Abdumannonovich

Qo'qon davlat universiteti

Annotatsiya. *Mazkur maqolada o'zbek tilining leksik va terminologik tizimi tarixiy taraqqiyot bosqichlari asosida qiyosiy-filologik nuqtayi nazardan tahlil qilingan. Qadimgi turkiy davrdan tortib zamonaviy o'zbek tiligacha bo'lgan jarayonda leksik o'zgarishlar, tashqi til ta'sirlari, semantik kengayishlar va milliy terminologiya shakllanishi kompleks tarzda o'rganilgan. Ayniqsa, XX asrdagi sifatiy leksik o'zgarishlar ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlar bilan bog'liq holda tahlil etilgan. Tadqiqot natijalari tarixiy tilshunoslik va qiyosiy filologiya sohalari uchun nazariy va amaliy ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *o'zbek tili tarixi, leksik taraqqiyot, tarixiy terminologiya, qiyosiy filologiya, o'zlashma so'zlar, semantik o'zgarish.*

Аннотация. *В данной статье лексическая и терминологическая система узбекского языка анализируется с сравнительно-филологической точки зрения на основе этапов его исторического развития. В процессе от древнетюркского периода до современного узбекского*

языка комплексно рассматриваются лексические изменения, внешние языковые влияния, семантические расширения и формирование национальной терминологии. Особое внимание уделяется качественным лексическим изменениям XX века, проанализированным в тесной связи с социально-политическими, экономическими и культурными процессами. Результаты исследования имеют теоретическое и практическое значение для исторического языкознания и сравнительной филологии.

Ключевые слова: история узбекского языка, лексическое развитие, историческая терминология, сравнительная филология, заимствованные слова, семантические изменения.

Abstract. *This article analyzes the lexical and terminological system of the Uzbek language from a comparative-philological perspective based on the stages of its historical development. The study comprehensively examines lexical changes, external linguistic influences, semantic expansions, and the formation of national terminology from the ancient Turkic period to modern Uzbek. Particular attention is given to the qualitative lexical changes of the twentieth century, analyzed in close connection with socio-political, economic, and cultural processes. The results of the research have theoretical and practical significance for the fields of historical linguistics and comparative philology.*

Keywords: *history of the Uzbek language, lexical development, historical terminology, comparative philology, loanwords, semantic change.*

O'zbek tili leksikasi til tizimining eng harakatchan va jamiyat taraqqiyotiga eng sezgir qatlami hisoblanadi. Jamiyat hayotidagi har qanday siyosiy, iqtisodiy yoki madaniy o'zgarish, avvalo, tilning lug'aviy tarkibida o'z aksini topadi. Shu bois o'zbek tili leksikasidagi tarixiy o'zgarishlarni o'rganish faqat tilshunoslik uchun emas, balki tarix, madaniyatshunoslik va ijtimoiy fanlar uchun ham muhim manba hisoblanadi [1].

O'zbek tilining leksik tizimi qadimgi turkiy ildizlar asosida shakllanib, turli tarixiy davrlarda tashqi til ta'sirlari hisobiga boyib borgan. Arab va fors tillari bilan uzoq davom etgan madaniy-ma'naviy aloqalar, keyinchalik rus tili orqali kirib kelgan ilmiy-texnikaviy terminlar o'zbek tili leksikasini mazmunan va funksional jihatdan kengaytirdi [2]. Shu bilan birga, milliy turkiy asosning saqlanib qolishi o'zbek tilining barqarorligi va ichki tizimli taraqqiyotidan dalolat beradi.

Maqolada o'zbek tili leksikasi va tarixiy terminologiyasidagi o'zgarishlarni davriylik asosida tahlil qilish, ularning sabab va xususiyatlarini aniqlash hamda umumturkiy til makonidagi o'rnini belgilashga e'tibor qaratildi.

O'zbek tili leksikasi tarixi bo'yicha tadqiqotlar turkiy tilshunoslikning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Qadimgi turkiy davr leksikasini o'rganishda Mahmud Qoshg'ariyning "Devonu lug'otit turk" asari asosiy manba bo'lib, unda turkiy xalqlarning ijtimoiy, harbiy va maishiy hayotiga oid so'zlar tizimli ravishda qayd etilgan.

Chig'atoy va eski o'zbek tili davri leksikasi A. Aliyev va Q. Sodiqov tadqiqotlarida keng qamrab olingan. Mualliflar o'zbek adabiy tili tarixida turkiy va arab-pers elementlarining o'zaro munosabatini ilmiy asosda ochib berishgan.

XX asr leksik o'zgarishlari esa A. Nurmonov, F. Kamol, Ya. Pinxasov ishlarida semantik o'zgarish, normalashtirish va milliyashtirish nuqtai nazaridan tahlil qilingan [6][9]. Zamonaviy tadqiqotlarda elektron lug'atlar va korpus materiallari orqali leksik o'zgarishlarni tahlil qilish tendensiyasi kuchayib bormoqda .

O'zbek tili leksikasi tarixi bir necha yirik davriy bosqichlar orqali shakllangan bo'lib, har bir bosqich tilning lug'aviy tarkibida o'ziga xos yangiliklar va o'zgarishlarni keltirib chiqargan .

Qadimgi turkiy davr (VIII–XII asrlar).

Qadimgi turkiy davrda o'zbek tili leksikasining asosini sof turkiy so'zlar tashkil etgan. "O'gran", "qarg'u", "yigit", "bilgich" kabi so'zlar jamiyatning ijtimoiy munosabatlari va hayot tarzini ifodalagan. O'zlashma so'zlar juda kam bo'lib, asosan savdo va madaniy aloqalar orqali kirib kelgan.

Bu davr leksikasida fonetik o'zgarishlar, jumladan, metateza va assimilyatsiya hodisalari kuzatiladi. Bu holat tilning ichki rivojlanish qonuniyatlari bilan bog'liq bo'lib, leksik taraqqiyotdagi tabiiy jarayonni aks ettiradi.

Chig'atoy va eski o'zbek davri (XIII–XIX asrlar).

Chig'atoy davri o'zbek tili leksikasida sifatii yangi bosqichni boshlab berdi. Bu davrda davlatchilik, ma'muriy boshqaruv, harbiy ish va adabiy madaniyat bilan bog'liq arab-pers o'zlashmalari keskin ko'paydi. "Darug'a", "lashkar", "mayfurush", "hukm", "mulk" kabi so'zlar shu davr leksikasining muhim qismiga aylandi [3].

Biroq turkiy leksik qatlam o'z ustuvorligini yo'qotmadi. Navoiy asarlarida turkiy so'zlar asosiy o'rinni egallab, o'zbek adabiy tilining milliy asosini mustahkamladi.

Zamonaviy davr (XX–XXI asrlar).

XX asrda o'zbek tili leksikasida industriyalashtirish, fan-texnika taraqqiyoti va siyosiy tuzum o'zgarishi bilan bog'liq holda yangi o'zlashmalar paydo bo'ldi. Rus tili orqali kirib kelgan "traktor", "kombayn", "partiya", "zavod" kabi so'zlar leksik tizimda faol qo'llanila boshladi [4].

Mustaqillikdan keyin esa milliy terminologiyani tiklash va milliy ekvivalentlar yaratish jarayoni jadallashdi. Bu holat tilning milliy o'zligini mustahkamlashga xizmat qildi.

XX asr o'zbek tili leksikasida sifatii o'zgarishlar davri sifatida xarakterlanadi. Yangi ijtimoiy-siyosiy voqealar tilda yangi lug'aviy qatlamlarning paydo bo'lishiga olib keldi. Ilmiy-texnika terminlari kundalik nutqqa kirib, so'zlarning semantik qamrovi kengaydi.

Semantik o'zgarishlar, jumladan, "partiya", "do'st" kabi so'zlarning ma'no kengayishi jamiyat mafkuraviy o'zgarishlarini aks ettiradi. Shu bilan birga, lug'atlar orqali leksik me'yorlashtirish amalga oshirilib, milliy leksik tizim mustahkamlandi.

O'zbek tili leksikasi va tarixiy terminologiyasi taraqqiyoti masalasi tilshunoslikda turli nazariy yondashuvlar doirasida munozarali hisoblanadi. Ayrim tadqiqotchilar o'zbek tili leksik tizimida tashqi til ta'sirlarini, ayniqsa arab-pers va rus tillari ta'sirini hal qiluvchi omil sifatida baholab, milliy turkiy asos ikkinchi darajali o'rinda qolganini ta'kidlaydilar. Boshqa bir guruh olimlar esa, aksincha, o'zbek tili leksikasida turkiy ildizlar doimiy va barqaror asos bo'lib kelganini, tashqi ta'sirlar esa faqat lug'aviy boyish va funksional kengayishga xizmat qilganini ilgari suradilar.

Mazkur tadqiqot natijalari ikkinchi yondashuvning ilmiy asosli ekanini ko'rsatadi. Chunki tarixiy manbalar tahlili shuni isbotlaydiki, arab-pers va keyinchalik rus tili orqali kirib kelgan o'zlashmalar o'zbek tilining ichki morfologik va semantik tizimiga moslashib, milliy til qoidalari asosida qayta shakllangan. Masalan, "hukm", "mulk", "darg'a" kabi so'zlar o'zbek tilida faol so'z yasash jarayonlarida ishtirok etib, "hukmdor", "mulkdor" kabi hosila birliklarni yuzaga keltirgan. Bu holat tashqi ta'sirning mexanik emas, balki ijodiy o'zlashtirish xarakteriga ega ekanini ko'rsatadi.

XX asr leksik o'zgarishlariga oid munozaralarda ham turli qarashlar mavjud. Ayrim olimlar rus tili orqali kirib kelgan terminlar milliy leksik tizimga salbiy ta'sir ko'rsatganini ta'kidlasalar, boshqalar bu jarayonni tilning modernizatsiyasi va funksional kengayishi sifatida baholaydilar [5]. Mazkur tadqiqotda ikkinchi nuqtayi nazar ustuvor deb qaraladi, chunki ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida yangi tushunchalarni ifodalash uchun tashqi manbalarga murojaat qilish til taraqqiyotining tabiiy qonuniyati hisoblanadi.

Shu bilan birga, mustaqillik davrida milliy terminologiyani qayta tiklash va o'zbekcha muqobillarni joriy etish jarayoni tashqi ta'sirlarga nisbatan muvozanatni tiklashga xizmat qildi. "Parlament" o'rniga "Oliy Majlis", "spiker" o'rniga "rais" kabi atamalarning mustahkamlanishi til siyosati va jamiyat ehtiyojlarining uyg'unligini ko'rsatadi. Demak, o'zbek tili leksikasi tarixi tashqi ta'sir va milliy o'zlik o'rtasidagi doimiy muvozanat jarayoni sifatida qaralishi lozim.

Qiyosiy-filologik tahlil natijalari o'zbek tili leksikasi va tarixiy terminologiyasidagi o'zgarishlar tasodifiy emas, balki muayyan qonuniyatlar asosida amalga oshganini ko'rsatadi. Birinchi navbatda, leksik o'zgarishlarning davriylik asosida kechishi diqqatga sazovor. Qadimgi turkiy davrda leksika asosan amaliy va real hayotni aks ettiruvchi sof turkiy so'zlardan tashkil topgan bo'lib, bu holat jamiyatning iqtisodiy va madaniy taraqqiyot darajasi bilan bog'liq edi.

Chig'atoy va eski o'zbek davrida leksik tizim sifat jihatdan boyidi. Davlatchilik, huquq, din va adabiyot sohalari rivojlanishi natijasida arab-pers o'zlashmalari keng qo'llanila boshladi. Biroq tahlil shuni ko'rsatadiki, bu o'zlashmalar turkiy leksik tizimni siqib chiqarmagan, aksincha, uning funksional imkoniyatlarini kengaytirgan. Navoiy asarlarida turkiy va o'zlashma so'zlarning uyg'un qo'llanilishi bunga yorqin misoldir.

XX asrdagi leksik o'zgarishlar tahlili esa til va jamiyat o'rtasidagi chuqur bog'liqlikni namoyon qiladi. Industriyalashtirish, siyosiy tuzum o'zgarishi va fan-texnika taraqqiyoti natijasida o'zbek tili leksikasi yangi lug'aviy qatlamlar bilan to'ldi. "Traktor", "kombayn", "elektr", "radio" kabi terminlar nafaqat maxsus sohada, balki kundalik nutqda ham faol ishlatila boshladi. Bu holat leksikaning semantik kengayish va uslubiy neytrallashuv jarayonlarini kuchaytirdi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'zlashma so'zlar o'zbek tilining morfologik tizimiga faol ravishda moslashgan. "Traktorch", "kombaynchi", "radioch", kabi hosila so'zlar tilning so'z yasash salohiyati yuqori ekanini tasdiqlaydi. Bu jarayon milliy leksik tizimning jonli va dinamik xususiyatini yana bir bor isbotlaydi.

Umuman olganda, tahlil natijalari o'zbek tili leksikasi tarixi jamiyat taraqqiyoti bilan chambarchas bog'liq, ichki tizimli va qonuniy jarayon ekanini ko'rsatadi. Qiyosiy-filologik yondashuv esa ushbu jarayonlarni ilmiy asosda ochib berishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, o'zbek tili leksikasi va tarixiy terminologiyasi ko'p asrlik tarixiy taraqqiyot mahsuli bo'lib, uning asosida turkiy ildizlar yotadi. Tashqi til ta'sirlari esa tilni boyitish va funksional imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilgan. Qiyosiy-filologik yondashuv orqali olingan xulosalar o'zbek tili tarixini chuqurroq anglash va kelgusidagi tadqiqotlar uchun mustahkam ilmiy zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ўзбек тили лексикологияси. — Тошкент, 2008.
2. Қошғарий М. Девону луғотит турк. — Тошкент: Фан, 1960.
3. Илмий хабарнома. Ўзбек тили лексикаси масалалари. — Тошкент, 2019.
4. Ўзбек тилининг замонавий терминологияси. — Тошкент, 2020.
5. Нурмонов А. Ўзбек тилшунослиги тарихи. — Тошкент, 2008.

УДК: 808.3

ТИПЫ МЕЖЪЯЗЫКОВЫХ СВЯЗЕЙ: РОДСТВО И КОНТАКТ

<https://zenodo.org/records/18754814>

Камалходжаева Саида Саидахмадовна

Андижанский государственный педагогический институт

Annotatsiya. *Mazkur maqolada zamonaviy tilshunoslikning eng muhim kategoriyalaridan bo'lgan til qarindoshligi va til aloqalari tushunchalari ko'rib chiqiladi hamda ular tillarning rivojlanishi va o'zaro ta'sir jarayonlarini tushuntirishga xizmat qilishi yoritiladi. Til qarindoshligi tillarning umumiy kelib chiqishi natijasi sifatida tahlil qilinadi, uni aniqlashning asosiy mezonlari, jumladan fonetik qonuniyatlar va tovush o'zgarishlarini tadqiq etish masalalari ochib beriladi. Qiyosiy-tarixiy metodga, shuningdek A.Shleyxerning tilshunoslikning nazariy asoslarini shakllantirishdagi hissasiga alohida e'tibor qaratiladi.*

